

Nr 32.

Ankom till Riksdagens kansli den 26 mars 1912 kl. 11 f. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar af sjölagen samt till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd.

Närvarande: Herrar Widén, Lindhagen, Håkanson, Söderbergh, Rogberg, Stärner, af Ekenstam, Bergendahl, Alexanderson, Trana, Pettersson i Bjälbo, Pettersson i Södertälje, Jansson i Edsbäcken, Persson i Norrköping, Olsson i Broberg och Olsson i See.

Genom en den 26 januari 1912 dagtecknad proposition, nr 26, hvilken af båda kamrarna hänvisats till lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande af propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande lagförslag:

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar af sjölagen.

Härigenom förordnas, dels att öfverskriften till 9 kapitlet sjölagen skall erhålla lydelsen »om bärgning», dels att 220, 222—227, 268, 283

och 294 §§ skola erhålla nedanangifna ändrade lydelse och dels att efter 223 § skall insättas en ny paragraf med beteckning 223 a, af den lydelse nedan angifves:

220 §.

Stöta fartyg samman med hvarandra, så att däraf uppstår skada å det ena fartyget eller ombordvarande gods eller personer, och är sammanstötningen orsakad genom vållande å endera sidan, ersätte den skyldige all skada och förlust, som däraf kommer.

Är sammanstötning orsakad genom vållande å båda sidor, skola de skyldiga deltaga i skadans ersättande efter förhållandet mellan de å ömse sidor begångna felens beskaffenhet. Gifva omständigheterna icke stöd för någon viss fördelning, ersätte hvardera parten hälften af skadan.

För skada, som vid sammanstötningen skett å person, vare de skyldiga ansvariga en för båda och båda för en, med rätt för den, som utgifvit mera än hvad enligt bestämmelserna här ofvan å honom belöper, att uttaga det överskjutande hos andra parten; i fråga om annan skada svare de skyldiga endast hvar för sin del af ersättningen.

Vid bedömande af fråga om vållande till sammanstötning skall rätten taga i särskildt betraktande, huruvida tiden medgaf öfverläggning eller icke.

222 §.

För den ersättning, som enligt 220 § skall utgå, hafte redaren med fartyg och frakt, där sammanstötningen orsakats genom fel eller försumelse, hvarför han jämlikt 8 § är ansvarig.

Aftal, hvarigenom någon fritager sig från ansvar för skada å person i följd af sammanstötning, vare utan verkan.

223 §.

Stöta fartyg samman med hvarandra, åligge enhvar af befälhafvarna att, såvidt det kan ske utan allvarlig fara för eget fartyg samt besättningen och passagerarna därå, ej mindre lämna det andra fartyget, dess besättning och passagerare all hjälp, som är möjlig och behöflig för räddning ur den genom sammanstötningen uppkomna faran, än äfven för dettas befälhafvare uppgifva namnet å sitt eget fartyg, dess hemort samt den ort eller hamn, hvarifrån det kommer, och den, dit det skall gå.

223 a §.

Lika med sammanstötning, hvarom i denna lag sägs, skall anses där i följd af fartygs manövrering eller eljest skada af ett fartyg förorsakas å annat fartyg eller därå varande personer eller gods, utan att sammanstötning emellan fartygen äger rum.

224 §.

Hvar som bärgar förolyckadt eller nödställdt fartyg eller ombordvarande gods eller något, som hört till sådant fartyg eller gods, så ock enhvar, som vid bärgningen medverkar, äge af det, som bärgats, undfå bärgarelön. Till andel i lön, som för sådan bärgning skall utgå, vare ock den berättigad, hvilken under den nöd, som föranledt bärgningen, räddat människor från fartyget eller medverkat vid deras räddning.

Den, som vid bärgningsföretag medverkat trots uttryckligt och befogadt förbud af fartygets befälhafvare, äge ej rätt till bärgarelön.

Bärgarelön skall, i den mån så påfordras, utgå äfven där fartyg, som af annat fartyg bärgats, tillhör samma ägare som detta senare.

Äligger det någon enligt aftal att verkställa bogsering eller lotsning eller utföra liknande arbete för fartygs räkning, äge han ej, där fartyget kommer i nöd, att för hjälp, som han därunder lämnat fartyget, undfå bärgarelön, med mindre den hjälp icke kan anses ingå i fullgörandet af aftalet.

Kunna parterna icke enas om bärgarelönens storlek, skall denna bestämmas af domstol.

225 §.

Vid bestämmande af bärgarelönens belopp har rätten att taga i betraktande följande omständigheter:

1. I första rummet:

- a) i hvad mån bärgningsföretaget lyckats;
- b) den insikt och drift, hvarmed bärgningsarbetet utförts, samt den tid och möda, som därtill användts;
- c) den fara, för hvilken det bärgade fartyget, dess passagerare, besättning eller gods varit utsatta;
- d) den fara, för hvilken bärgarna eller deras redskap utsatts;
- e) den fara att ådraga sig ersättningsskyldighet mot lastägare eller annan eller att eljest lida förlust, för hvilken bärgarna utsatt sig;
- f) den skada, bärgarna må hafva lidit till lif, hälsa eller gods, den utgift eller förlust, bärgarna för bärgningens utförande fått vidkännas, samt värdet af de vid bärgningen använda redskap;

g) den omständighet att det vid bärgningen begagnade fartyget varit särskildt utrustadt för bärgningsarbete.

2. I andra rummet:

det bärgades värde.

Har någon, som deltagit i bärgning, genom fel eller försummelse föranlett den nöd, hvori fartyget varit försatt, eller har han vid bärgningen gjort sig skyldig till stöld eller snatteri eller till undandöljande af bärgadt gods eller annan sviklig handling, äge rätten förklara bärgarelönen förverkad eller nedsätta dess belopp under hvad eljest varit skäligt.

226 §.

Bärgarelön må icke sättas högre än till värdet af det bärgade, däri inberäknadt frakt och passagerareafgifter, efter afdrag för tull och öfriga afgifter, som böra af det bärgade utgå; äfvensom kostnad för dettas förvarande, värdering och försäljning.

Under bärgarelön innefattas jämväl godtgörelse för det bärgades förande i säkerhet och användande för sådant ändamål af farkoster eller annan redskap.

227 §.

Är aftal rörande bärgning ingånget medan nöden ännu varade och under dess inflytande och pröfvas villkoren i aftalet icke vara skäliga, äge rätten efter yrkande af någondera parten förklara aftalet helt eller till viss del ogillt.

Enahanda befogenhet tillkomme rätten jämväl i fråga om aftal, som annorledes ingåtts, så framt det belopp, som i bärgarelön betingats, finnes stå i uppenbart missförhållande till värdet af den tjänst bärgarna lämnat.

Hvad i 225 § sista stycket är stadgadt skall ock äga tillämpning för det fall att aftal rörande bärgning finnes träffadt.

Har bärgarelön guldits medan nöden ännu varade, äligge den, som vill vinna åter något af det guldna, att instämma klander inom sex månader efter det betalning erlades, eller hafve förlorat sin talan.

268 §.

Panträtt i fartyg och frakt tillkommer nedanstående fordringar:

1. lotspenningar, bärgarelön och ersättning för fartygets befriande ur fiendes våld;
2. befälhafvarens och besättningens fordran å hyra och annan godtgörelse, hvartill de på grund af sin anställning å fartyget äro lagligen berättigade;

3. fordran å bidrag till gäldande af gemensamt haveri eller af annan kostnad, som skall fördelas efter enahanda grund (161, 218 §§); bodmerifordran, så ock lastägares fordran för gods, som blifvit under resa såldt för fartygets behof; och
4. fordringar, som grunda sig på förbindelser, hvilka befälhafvaren i denna sin egenskap ingått för fartygets behof, eller på utblifvet, felaktigt eller ofullständigt fullgörande af förbindelser, hvilka redaren själf eller annan på grund af redarens fullmakt ingått och som skolat af befälhafvaren i denna hans egenskap fullgöras, så ock fordringar för ersättning för skada, hvilken vållats genom fel eller försummelse, som i 8 § sägs; befälhafvarens fordran för hvad han själf förskjutit för fartygets behof eller på grund af egen utfästelse för sådant ändamål nödgats utgifva; fordran å utbekommande af belopp, som någon jämlikt bestämmelsen i 220 § tredje stycket erlagt utöfver hvad å honom belöpt enligt fördelning, hvarom där sägs.

Panträtt i fartyg omfattar jämväl fartygets tillbehör; panträtt i frakt omfattar bruttofrakten för den resa, under hvilken fordringen uppkommit. Panträtt för bodmerifordran omfattar fartyg eller frakt eller bäggedera, enligt bodmeribrevets innehåll.

Under fartygs tillbehör innefattas icke proviant eller bränsle, ej heller å ångfartyg kol eller andra för maskinens drift afsedda ämnen.

283 §.

Fordran, för hvilken gäldenär enligt denna lag häftar allenast med fartyg, frakt eller inlastadt gods, upphöre, om icke genom stämning eller lagsökning betalning sökes,

1) för fordran å bidrag till gäldande af gemensamt haveri eller af kostnad, som skall fördelas efter enahanda grund — inom ett år från dispachens dag;

2) för fordran å ersättning för bortkommet eller skadadt gods — inom ett år efter slutad lossning;

3) för fordran å ersättning i andra fall — inom två år från den dag, skadan timade;

4) för fordran å bärgarelön — inom två år från det bärgningsföretaget slutförts;

5) för fordran å utbekommande af belopp, som någon jämlikt bestämmelsen i 220 § tredje stycket erlagt utöfver hvad å honom belöpt enligt fördelning, hvarom där sägs — inom ett år efter det beloppet af honom själf utgifvits;

6) för öfriga fordringar — inom ett år efter det fordringen förföll till betalning.

Äger för fordran å ersättning för skada genom sammanstötning eller för fordran, hvarom under 4 och 5 här ofvan sägs, borgenär rätt att jämväl hålla sig till redare, lastägare eller annan personligen, vare den rätt likaledes förfallen inom den för hvarje särskildt fall ofvan angifna tid. Där borgenär för annan fordran, hvarom i denna § sägs, äger tillika hålla sig till redare, lastägare eller annan personligen, vare sådan rätt honom öppen inom tid, som i allmän lag stadgas.

294 §.

Har sammanstötning eller sådan händelse, som i 223 a § sägs, timat och uraktlåter befälhafvare något af hvad enligt 223 § åligger honom att för ty fall iakttaga, straffes med böter, ej under 100 kronor, eller med fängelse. Äro omständigheterna synnerligen försvärande, må till straffarbete i högst två år dömas.

Har befälhafvaren i annat fall än nu sagts underlåtit att, såvidt det kunnat ske utan allvarlig fara för eget fartyg samt besättningen och passagerarna därå, lämna den, som anträffas i sjönöd, all hjälp, som varit möjlig och behöflig för hans räddning, dömes till böter eller fängelse.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd.

Härigenom förordnas, att 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd, skall erhålla följande ändrade lydelse:

Hvar som i saltsjön inom svensk skärgård eller vid svensk kust eller i rikets segelbara insjöar, floder eller kanaler bärgar öfvergifvet fartyg eller skeppsvrak eller till fartyg hörande redskap eller gods, ehvad sådant upptages från botten eller anträffas flytande på vattnet eller drifvet å

strand, vare skyldig att anmäla fyndet hos närmaste krono- eller tullbetjänt, som har att därom ofördröjligen meddela distriktets tullkammare underrättelse. Underlåter den, som funnit, att göra sådan anmälan, hafve förverkat bärgarelön och straffes efter allmän lag.

Har fartyg under resa något bärgat, aflämne befälhafvaren det bärgade till tullstation å den svenska ort, dit han först anländer. Anlöpes ej svensk hamn, gifve han å den utländska ort, som han först anlöper, hos svensk konsul eller, där sådan ej finnes, hos annan behörig myndighet bärgningen till känna och låte det bärgade å offentlig auktion försäljas; kungöre ock redaren om förloppet och redovise honom försäljningssumman. Sedan vare å redarens omsorg och ansvar att de insända medlen aflämna till Konungens befallningshafvande i orten, hvilken därefter har att förfara enligt hvad här nedan stadgas.

Underlåter befälhafvare eller redare att, på sätt nu är föreskrifvet, tillkännagifva hvad bärgadt blifvit eller att aflämna därför influtna medel, ansvare såsom förut är sagdt. Förskingrar eller undandöljer befälhafvare eller redare något af de influtna medlen, straffes efter allmän lag; och äge rätten förklara bärgarelön förverkad eller nedsätta dess belopp under hvad eljest varit skäligt.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Enligt hvad det vid propositionen fogade utdrag af statsrådsprotokollet utmärker, är ifrågavarande lagförslag ett resultat af de sträfvanden, som länge pågått, att på sjörättens område få införda gemensamma principer i de olika staternas rättssystem. På inbjudan af belgiska regeringen sammanträdde i februari 1905 i Bryssel ombud för ett stort antal sjöfartsidkande stater till en diplomatisk konferens med uppdrag att söka utarbета förslag till internationella öfverenskommelser om fastställande af gemensamma regler å sjörättens område. Nya konferenssammanträden hafva sedermera hållits hösten 1905 samt åren 1909 och 1910. Å sistberörda sammanträde kommo de delegerade till enighet om slutliga förslag till två internationella konventioner, den ena rörande fastställande af gemensamma regler i fråga om sammanstötning och den andra rörande fastställande af gemensamma regler i fråga om bärgning. Dessa konventioner undertecknades den 23 september 1910 af ombuden för följande stater: Amerikas förenta stater, Argentina, Belgien, Brasilien, Chile, Cuba, Danmark,

*Utskottets
yttrande.*

Frankrike, Grekland, Italien, Japan, Mexico, Nicaragua, Nederländerna, Norge, Portugal, Rumänien, Ryssland, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland, Uruguay och Österrike-Ungern.

Genom beslut den 15 september 1911 uppdrog sedermera Kungl. Maj:t åt vissa delegerade att utarbeta förslag till de lagändringar, som påkallades af Sveriges biträdande af nämnda båda konventioner; och skulle med hänsyn till den gemensamhet, som å sjörettens område föreligger mellan Sverige, Danmark och Norge, delegerade träda i förbindelse med de personer, som för motsvarande ändamål blifvit af danska och norska regeringarna utsedda, och med dem sammanträda till gemensamt arbete för vinnande, såvidt möjligt, af öfverensstämmelse i de förslag, som komme att för hvarje land afgifvas.

Sedan nämnda delegerade den 6 november 1911 till Kungl. Maj:t öfverlämnat förslag till lag om ändring i vissa delar af sjölagen samt till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd, äfvensom motiv till dessa förslag, har lagrådets yttrande öfver berörda förslag inhämtats.

Sedan delegerades förslag med anledning af inom lagrådet framställda anmärkningar i några hänseenden undergått förändringar, hafva desamma i det skick, de sålunda erhållit, med förevarande proposition förelagts Riksdagen till godkännande.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för propositionen, får utskottet hänvisa till de vid densamma fogade utdrag af statsrådsprotokollet.

Utskottet har vid granskning af förevarande lagförslag icke funnit anledning att däremot framställa någon anmärkning. Utskottet får alltså hemställa,

att ifrågavarande proposition måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 26 mars 1912.

På lagutskottets vägnar:

JOHAN WIDÉN.